

Kadınlar Sosyal Medyada Normal Doğum Eylemi ile İlgili Ne Paylaşıyor?

www.kadinklarkulubu.com Örneği

Fatma Ay¹, Kaniye Ayşenur Ekmekçi², Fulya Batuhan², Aysel Oğuz²

¹İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul Türkiye
²İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul Türkiye

Fatma Ay, Dr. Öğr. Üyesi
Kaniye Ayşenur Ekmekçi, Öğrenci
Fulya Batuhan, Öğrenci
Aysel Oğuz, Öğrenci

İletişim:

Dr. Öğr. Üyesi Fatma Ay
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa,
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü,
İstanbul Türkiye
Tel: +90 212 440 15 00
E-Posta: fatmaay@yahoo.com

Gönderilme Tarihi : 16 Haziran 2017
Revizyon Tarihi : 26 Temmuz 2017
Kabul Tarihi : 04 Ağustos 2017

ÖZET

Giriş: Türkiye’de doğum biçimiyle ilgili araştırmalar olmasına rağmen, doğum biçimini tercih etme nedenleri niteliksel olarak ayrıntılı bir şekilde ortaya konmamıştır.

Amaç: Bu araştırma kadınların normal doğum eylemi ile ilgili olarak sosyal medyada ne paylaştıklarını ve nasıl paylaştıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Nitel araştırma özelliğinde olan çalışma kesitsel, tanımlayıcı türde olup, verilerin analizde tümevarım yöntemi kullanıldı. Araştırma verileri 1–8 Ocak 2017 tarihinde, belirlenen web sitesi içinde yer alan mesajlar evreninden anahtar kelimeler kullanılarak toplandı. Araştırma kriterlerine uygun olan 403 mesaj araştırmanın örneklemini oluşturdu. Mesaj içerikleri tek tek incelenerek, belirlenen kod listesi üzerinde sayısal veriler elde edildi.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre kullanıcıların yaklaşık olarak yarısının bilgi-yardım isteği içeren mesajlar yazdığı ve “Doğum öyküleri” forumunu görüntülediği, mesajlar arasında “Doğum korkusu”nun en sık görüntülenen ilk üç mesaj arasında yer aldığı belirlendi.

Sonuç: Araştırma bulgularına göre kullanıcıların yaklaşık olarak yarısının bilgi-yardım isteği içeren mesajlar yazdığı ve “Doğum öyküleri” forumunu görüntülediği, mesajlar arasında “Doğum korkusu”nun en sık görüntülenen ilk üç mesaj arasında yer aldığı belirlenmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde ağrı korkusu içerikli mesajların ikinci sırada, en sık görüntülenen mesajlar içinde üçüncü sırada, en çok cevaplanan mesajlar içinde ise dördüncü sırada yer aldığı görülmektedir.

Öneriler: Ebeler özellikle genç anne adaylarına sosyal içerikli web sayfalarını aktif olarak kullanarak ulaşabilir, doğum eylemi ve doğum ağrısı korkusu ile ilgili bilgi-yardım arayışlarına profesyonel meslek üyesi olarak cevap verebilirler.

Anahtar sözcükler: Kadın, doğum ağrısı, korku, doğum.

WHAT DO WOMEN SHARE ON SOCIAL MEDIA ABOUT THE NORMAL DELIVERY ACTION? EXAMPLE OF (AN EXAMPLE FROM) www.kadinklarkulubu.com

ABSTRACT

Introduction: Although there are many studies on delivery methods that were conducted in Turkey, the reasons for preferring the normal method of delivery (normal vaginal delivery (NVD)) have not been (discussed) in a detailed and standard way yet.

Aim: This study was carried out in order to determine what women share on social media regarding the normal delivery action (normal vaginal delivery (NVD)) and to answer the question: how do they share it?

Method: The study, which is in the form of a qualitative study, is a cross-sectional descriptive type of study, and the inductive method was used in the analysis of the data. 403 messages that fit the research criteria made up the sample of the study. The frequency distribution was made on a code list determined by examining the content of the messages one-by-one.

Findings: According to the research findings, it was determined that approximately half of the users wrote messages containing requests for information-help and viewed the “Delivery stories” forum. Additionally, the “Fear of delivery” was among the top three viewed messages. Upon examining the findings of the study, it was determined that messages with fear of pain content were in the second place.

Conclusion: Upon examining the findings of the study, it was observed that messages with fear of pain content were in the second place, and in the third place among the most viewed messages.

Suggestions: Midwives can actively reach the young potential/future mothers in specific by using webpages with social content and answer their requests for information, help on labour and fear of birth pain as professionals in their field.

Keywords: Women, labor pain, fear, labor.

Günümüzde bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişim sosyal medya olarak ifade edilen toplumsal paylaşım ağlarını günlük hayatımızın bir parçası haline getirmiştir. Bu ağlar aracılığı ile zaman ve mekandan bağımsız, fiziksel sınırları olmayan küresel bir dünya oluşmuştur.

2004 yılından itibaren Web 2,0 teknolojisine geçilmesi ile birlikte, kullanıcıların içerik oluşturmalarına izin verilen bu teknolojiye platformları tanımlamak için sosyal medya kavramı kullanılmaya başlanmıştır (1). Özünde paylaşım ve iletişim olan sosyal medya, eğitimden ticarete, sağlıktan eğlenceye kadar farklı konularda kullanım alanı bulan, kişilerin videolar, kelimeler, yazılar, sesler ya da resimler aracılığıyla iletişimde bulunabildiği internet platformlarıdır (1). Sosyal medya "içeriği kullanıcılar tarafından oluşturulan ve paylaşılan sanal topluluklar", "içeriğinin kendi izleyicileri tarafından oluşturulduğu katılımcı online medya", "bilgi paylaşımını artıran ve güçlendiren internet tabanlı araçlar ve platformlar" olarak farklı biçimlerde tanımlanmıştır (1,2). Genel olarak sosyal medya katılımcılarının çevrimiçi (online) ortamlarda kendilerini ifade etme, interaktif olarak iletişim kurma, gruplara katılma ve bu ortamlara fikir, yorum ve yayınlarıyla katkıda bulunma imkanı sağlayan, görüşlerin paylaşıldığı sosyal içerikli web siteleri biçiminde ifade edilmektedir (1,2). Sosyal ağ siteleri de sosyal medyanın bir parçasıdır.

Doğum eylemi kadın yaşamında normal bir süreç olmakla birlikte korkutan, ambivalan duygulara neden olan önemli emosyonel bir olaydır (3). Anne adayları, doğum zamanını belirleyebilme, uzun doğum eylemi boyunca kadını izlemeyi gerektirmemesi, doğum ağrısını hissetmeme gibi nedenlerden dolayı sezaryenle doğumları daha kontrollü ve güvenli olarak algılayabilmektedir (3-5). Ülkemizde sezaryen oranlarının artış nedenleri arasında antenatal bakım sırasında yetersiz bilgi ve destek verilmesi, annelerin eğitim seviyesinin yükselmesi, normal doğum korkusu, normal doğum konusunda yanlış inançlar ve anne isteği yer almaktadır (3-8). Kadınlar doğum şekline karar verirken bilgi, eğitim, meslek, sağlık hizmet sunucuları, arkadaş çevreleri, medya ve sağlık personeli gibi birçok faktörden de etkilenebilmektedirler (4,7,8).

Gebe kadınların doğru kaynaklar tarafından, yeterli düzeyde bilgilendirilerek, uygun doğum şekline yönlendirilmeleri, doğum eyleminin sağlıklı bir anne ve bebekle sonlanması için oldukça önemlidir. Doğru ve yeterli bilgilendirilerek anne adaylarının bilinçlendirilmesi normal doğum sürecine uyumu kolaylaştıracaktır. Doğum öncesi,

doğum ve doğum sonu sürecin hem anne hem de fetus/yenidoğan açısından sağlıklı geçmesi ebelerin özellikle eğitim, danışmanlık, bakım vb. sorumluluklarını tam olarak yerine getirmesi ile mümkündür. Bu sorumluluklarını yerine getirirken kadınların bilgi arayışları, merak ettikleri konular, dile getirdikleri korkular, başvurdukları sosyal destek sistemleri, benzer durumlar hakkında paylaşımlarının bilinmesi ebelik uygulamalarına yön verecektir. Tutum ve davranışlar en iyi doğal ortamlarda anlaşılır. Kadınların gerçek kimliklerini gizleyerek kendilerini özgür hissettikleri, yaşadıkları sorunları ya da merak ettikleri konuları çekinmeden dile getirdikleri sosyal medya ortamında paylaşımlarının bilinmesi hem ebelik uygulamalarına hem de eğitimine yön verecektir.

Türkiye'de doğum biçimiyle ilgili araştırmalar olmasına rağmen, doğum biçimini tercih etme nedenleri niteliksel olarak ayrıntılı bir şekilde ortaya konmamıştır (3). Kadınların normal doğum eylemi ile ilgili duygu ve düşüncelerinin anlaşılması gerekmektedir. Bu araştırma kadınların normal doğum eylemi ile ilgili olarak sosyal medyada ne paylaştıklarının ve nasıl paylaştıklarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Method

Araştırma verileri Türkiye'nin en büyük kadın portalı olan www.kadinlarkulubu.com web sitesinden (500,000 aktif kadın kullanıcı üyeye sahip), 1-8 Ocak 2017 tarihinde toplandı. 1 Ocak 2016-31 Aralık 2016 tarihleri arasındaki mesajlar analiz edildi. Nitel araştırma özelliğinde olan çalışma kesitsel, tanımlayıcı türde olup, verilerin analizde tümevarım yöntemi kullanıldı.

Örneklem Seçimi: Araştırma verileri için belirtilen web sitesi içinde yer alan mesajlar içinden "Doğum", "Doğum Ağrısı", "Normal Doğum", "Doğum Korkusu" anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapıldı. Araştırma yapılan dönemde, araştırmanın evrenini oluşturan toplam 536 mesaj ulaşıldı. Evren içinde örneklem belirlenmesinde araştırmaya dahil etme ve dışlama kriterleri kullanıldı. Birden fazla kez listede yer alan 19 mesaj, bebek ile ilgili 14 mesaj, doğum öncesi bakım ile ilgili 32 mesaj, doğum sonrası ile ilgili 52 mesaj, birden fazla kayıt edilen 16 mesaj araştırma kapsamından çıkarıldı. Bu örneklem gurubu içinde araştırma konusu ile uyumlu ve araştırma kriterlerine uygun olan 403 mesaj araştırmanın örneklemi oluşturdu. Araştırmada örneklem içinde seçime gidilmemiş, tüm mesajlar değerlendirilmiştir.

Araştırma verileri araştırmaya dahil etme ve dışlama kriterleri kullanılarak, belirlenen evren içinde örneklem seçimi yapıldı. Araştırmaya dahil etme kriterleri;

- Normal doğum ile ilgili mesajlar,
- Normal doğum ağrısı ile ilgili mesajlar.

Araştırmanın dışlama kriterleri;

- Reklam içerikli mesajlar,
- Gebe kalma süreci ile ilgili mesajlar,
- Doğum öncesi bakım (beslenme, egzersiz, kilo takibi, muayene sıklığı, ilaçlar/vitaminler vb.) ile ilgili mesajlar,
- Bebek bakımı ile ilgili mesajlar,
- Birden fazla tekrarlanan mesajlar,
- Doğum sonrası ile ilgili mesajlar.

Araştırmada cevap aranan sorular:

- Kadınlar belirlenen web sayfasında normal doğum eylemi ile ilgili ne paylaşıyor?
- Paylaşılan mesajlar içinde en fazla görüntülenen mesaj içeriği nedir?
- Kadınlar belirlenen web sayfasında normal doğum eylemi ile ilgili ne soruyor? Ne merak ediyor?

Yöntem

Araştırma üç aşamadan oluştu.

I. Aşama: Kodlama Listesi. Araştırmacılar tarafından, araştırmanın nitel verilerini sayısal verilere dönüştürmek için kullanılan bir kodlama listesi geliştirildi. Kodlama listesi ilk 20 mesajın analizi ile test edildi. Bu ön çalışmanın sonucu ve araştırmacıların görüşleri doğrultusunda gerekli düzenleme ve değişiklikler yapıldı. Kodlama listesinin son hali oluşturuldu.

II. Aşama: Kategorilere Ayırma. Kodlama listesi rehberliğinde tüm mesajlar tek tek değerlendirilerek, bölümlere ayrıldı, mesaj içeriği sayısal veri haline dönüştürüldü. Değerlendirme, en az iki araştırmacının aynı mesajı okuyup, konusu, içeriği, ilgili olduğu alan vb. başlıklarda fikir birliğine varması ile yapıldı. Elde edilen veriler belirlenmiş kod listesi üzerinde kategoriler halinde sınıflandırıldı.

III. Aşama: Değerlendirme. Elde edilen sayısal verilerin frekans dağılımı oluşturuldu, kavramlar genellenebilir hale getirildi. Elde edilen sonuçlar literatür bilgisi ile yorumlandı.

Verilerin Analizi: Mesaj içerikleri tek tek incelenerek, belirlenen kod listesi üzerinde sayısal veriler oluşturuldu ve frekans dağılımı yapıldı. İncelenen içerikte belirlenmiş unsurların sayısal, yüzdesel ve oransal olarak tekrar etme sıklığı belirlendi.

Etik Durum: Tüm mesajlarda takma bir isim kullanıldığı için araştırmacılar da dahil olmak üzere hiç kimse tarafından mesajın kime ait olduğu bilinmemektedir. Araştırmada mesajlar yalnızca genel değerlendirmeye tabii tutulduğu için mesajlarda ne yazıldığı belirtilmemiştir. Web Master araştırma amaç ve kapsamı hakkında bilgilendirilmiştir. Web sayfasında yer alan tüm bilgiler ve mesajlar üye olan ya da olmayan her kullanıcıya açıktır.

Bulgular

Araştırma kapsamına alınan yaklaşık olarak ¼'ü "Hamilelik/Gebelik" forumunda paylaşılmıştır. Arama yapılan anahtar kelimeler göz önüne alındığında bu sonuç şaşırtıcı değildir. Ancak dikkat çekici olan annelerin doğum yapacakları aylara göre ilgili forumlarda paylaşımda buldukları mesajların toplam sayısının da (toplam 110 mesaj) azımsanmayacak kadar çok olmasıdır (Tablo 1).

Tablo 2 incelendiğinde içeriğinde bilgi/yardım isteği içeren mesajların sayısının en fazla sayıda olduğu, epizyotomi ve yalancı doğum ağrısı içerikli mesajların ise en az olduğu görülmektedir. Genel olarak kadınların normal doğum eylemine ilişkin bilgi isteği, ağrı, doğum belirtileri, doktor/hastane arayışı, doğum öyküleri, kronik hastalıklarda

Tablo 1. Mesajların paylaşıldığı forumların tercih edilme sıklığı (N=403)

Forum Adı	n	%	Forum Adı	n	%
Hamilelik/Gebelik	100	24,8	Aile planlaması	6	1,5
Paylaşıldığı forum belirtilmeyenler	47	11,7	Eylül anneleri*	6	1,5
Kasım anneleri*	30	7,4	Nisan anneleri*	6	1,5
Bir derdim var	27	6,7	Mayıs anneleri*	6	1,5
Doğum öyküleri	20	5	Adım adım gebelik	5	1,2
Hamileden haberler: soru ve sorunlar	20	5	Doğum yapanlar	5	1,2
Doktor ve hastane tavsiyeniz	16	4	Faydalı bilgiler	4	1
Ocak anneleri*	16	4	Haziran anneleri*	4	1
Aralık anneleri*	15	3,7	Temmuz anneleri*	4	1
Doğum ve sonrası	14	3,5	Duyuru: Bende hamileyim	2	0,5
Ekim anneleri*	13	3,3	Şubat anneleri*	2	0,5
Jinekolojik/Kadın Hastalıkları	9	2,2	Duyuru: Müjde bebeğim oldu	2	0,5
Kadın doğum	7	1,7	Kadın hastalıkları	1	0,3
Ağustos anneleri*	7	1,7	Hamilelik belirtileri	1	0,3
Doğum hazırlık	7	1,7	Mart anneleri*	1	0,3

* Aylara göre değerlendirme yapıldığında toplam sayı 110'dur.

doğum ve doğuma hazırlık süreci ile ilgili mesajlar paylaşımları belirlendi (Tablo 2).

Araştırma bulgularına göre en sık görüntülenen mesajın "Bir derdim var" ya da "Hamileden haberler: Soru ve Sorunlar" forumunda paylaşılan "Doğum" başlıklı mesaj olduğu belirlendi (Tablo 3). Arama yapılan anahtar kelimeler dikkate alındığında bu bulgu beklenen bir sonuçtur. Tablo 3 incelendiğinde genel olarak kadınların "doğum, doğum korkusu, normal doğum, epidural ve normal doğum" başlıklı mesajları daha çok okudukları belirlendi. Kullanıcıların toplam 73958 görüntüleme yaptığı, bu görüntülemeler içinde ilk sırada "Bir derdim var" ya da "Hamileden haberler: Soru ve Sorunlar" (%48,48) forumu, ikinci sırayı ise "Doğum Öyküleri" (%43,13) forumunun yer aldığı belirlendi.

Tablo 4'e göre en çok cevaplanan soruların "Hamileden haberler: Soru ve Sorunlar" forumunda "Doğum" ya da "Normal doğum" başlıklı mesajlar olduğu, ikinci sırada ise "Burçlar" forumunda "Astronimide doğum haritası" ya da "Kişisel doğum haritası" başlıklı mesajların yer aldığı belirlendi. En çok cevaplanan mesajların %33,51'inin "Bir derdim var" forumunda paylaşılan mesajlar olduğu belirlendi.

Tablo 2. Normal doğum ile ilgili mesajların içeriği (n=403)

Mesaj İçeriği	n	%
Bilgi-yardım isteği	170	42,18
Ağrı korkusu	52	12,9
Doktor arayışı	26	6,45
Doğum Belirtileri	25	6,20
Doğum Korkusu	24	6,0
Doğum Öyküleri	20	4,96
Hastane arayışı	19	4,72
Epidural Anestezi ile doğum	18	4,47
Hazırlık süreci	8	1,99
Kronik Hastalıklarda Normal Doğum	8	1,99
Doğum ücreti	7	1,74
Ağrsız doğum	6	1,49
Erken doğum	5	1,24
SSVD	5	1,24
Klasik Doğum	3	0,74
Doğum izni	3	0,74
Ağrı azaltma yöntemi	2	0,47
Yalancı doğum ağrısı	1	0,24
Epizyotomi	1	0,24

Tablo 3. En sık görüntülenen 10 mesaj

Mesaj Başlığı	Paylaşıldığı Forum	Görüntülenme Sıklığı	%
1 "Doğum"	"Bir derdim var" ya da "Hamileden haberler: Soru ve Sorunlar" ¹	17486	23,64
2 "Normal doğum yapanlar"	"Doğum öyküleri" ²	16190	21,90
3 "Doğum korkusu"	"Bir derdim var" ¹	7457	10,07
4 "Normal doğum"	"Hamileden haberler: Soru ve Sorunlar" ¹	6540	8,84
5 "Normal doğum: Vajinada unutulmuş gazlı bez"	"Doğum Öyküleri" ²	6317	8,54
6 "Epidural normal doğum yapanlar" yardım	"Kadın Doğum"	6202	8,39
7 "Harika bir şey normal doğum"	"Doğum öyküleri" ²	4845	6,55
8 "Doğum için kimsem yok"	"Bir derdim var" ¹	4383	5,93
9 "5 saatte normal doğum"	"Doğum öyküleri" ²	3003	4,06
10 "Doğum belirtileri"	"Doğum öyküleri" ²	1535	2,08
Toplam		73958	100

¹"Bir derdim var" ya da "Hamileden haberler: Soru ve Sorunlar" forumunda paylaşılan mesajların genel toplama oranı %48,48'dir.

²"Doğum Öyküleri" forumunda paylaşılan mesajların genel toplama oranı %43,13'dür.

Tablo 4. En çok cevaplanan 10 mesaj

Mesaj Başlığı	Paylaşıldığı Forum	Görüntülenme Sıklığı	%
1 "Doğum" ya da "Normal doğum"	"Hamileden haberler: Soru ve Sorunlar"	281	21,65
"Astronimide doğum haritası" ya da "Kişisel doğum haritası"	"Burçlar"	259	19,95
3 "Normal doğum: Vajinada unutulmuş gazlı bez"	"Doğum Öyküleri"	131	10,09
4 "Doğum Korkusu"	"Bir derdim var"*	127	9,78
5 "Doğum için kimsem yok"	"Bir derdim var"*	122	9,40
6 "Doğum"	"Bir derdim var"*	117	9,01
7 "Erken doğum riski"	"Hamilelik"	86	6,63
8 "Doğum ve ruh halim"	"Bir derdim var"*	69	5,32
9 "Epidural normal doğum yapanlar yardım"	"Kadın doğum"	55	4,24
10 "Normal doğum yapanlar"	"Doğum öyküleri"	51	3,93
Toplam		1298	100

* En çok cevaplanan mesajların %33,51'i "Bir derdim var" forumunda paylaşılan mesajlardır.

Tartışma

Kadınların normal doğum eylemi ile ilgili olarak sosyal medyada ne paylaştıklarının ve nasıl paylaştıklarının belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada genel olarak kullanıcıların doğum ağrısı ve doğum korkusu ile merak ettikleri konuları ya da doğum öykülerini, çoğunlukla (%24,8) "Hamilelik-Gebelik" forumunda paylaştıkları saptanmıştır.

Literatürde, gebelerin doğum konusunda yeteri kadar bilgilendirilmemesi, doğumdan/doğum ağrısı ya da doğumhaneden korkmaları kadınları kendi isteği ile sezaryen doğuma yönlendiren nedenler arasında belirtilmiştir (4,8). Karakuş ve Şahin'in 2008 yılında yayınladıkları çalışmada kendi tercihiyle sezaryen ile doğum yapan kadınların %62,1'i ağrı korkusu ile sezaryen doğumu tercih ettiğini belirtmiştir (8). Araştırmada normal doğum eylemi ile ilgili mesajların içerikleri incelendiğinde kullanıcıların yarısına yakınının (%42,18) bilgi-yardım isteği içeren mesajlar yazdıkları belirlendi. Bu bulgu kadınların doğum eylemi ile ilgili farklı konularda bilgi ihtiyacı olduğunu, ebelerin en aktif olması gereken alanın danışmanlık ve eğitim alanı olduğunu düşündürmüştür. Sezaryen hızının artmasında etkili olan diğer önemli nedenden biri "anne istemi"dir (3-5,8,9). Anne adaylarının doğum süreci ile ilgili doğru biçimde bilgilendirilmelerinin annelerin sezaryen isteklerini azaltacağı söylenebilir.

Literatürde, yapılan bir araştırmada kadınların sezaryen doğum sonrası vajinal doğum isteme oranının yüksek olduğu belirlenmiştir (5). Araştırmamızda ise paylaşılan mesajların çok azı sezaryen sonrası vajinal doğum (SSVD) ile ilgilidir. Elde edilen bulgular, Balcı ve Ark. (2005)'nin, sezaryen olan kadınların %9,5'inin bir sonraki doğum şeklinin vajinal doğum olmasını istedikleri bulgusu ile uyumludur (10). Bu sonuç, ebelerin SSVD için anne adaylarını bilgilendirmelerinin önemli olduğunu düşündürmüştür. Bu bilgilendirme ile sezaryen doğumların azalmasında büyük öneme sahiptir.

Literatürde, kadınların "normal doğum ağrısına ilişkin korku", "kontraksiyon ya da hırpalanma korkusu" gibi nedenlerle sezaryen doğumu tercih ettikleri belirtilmiş, kadınlar travay sırasındaki ağrının ürkütücü olduğunu ifade etmiştir (3,4). Yaptığımız araştırmada, kullanılan anahtar kelimelerle paralel olarak, kullanıcıların mesajları arasında "Doğum korkusu" en sık görüntülenen ilk üç mesaj arasında yer almaktadır.

Yaş grubuna göre doğurganlık hızı incelendiğinde, en yüksek yaşa özel doğurganlık hızı 25-29 yaş grubundadır (binde 135) (11). Türkiye internet kullanıcıları profiline bakıldığında, 2014 verilerine göre kullanıcıların %44'ünün

kadın ve 24-35 yaş aralığının internet kullanım oranının %28 olduğu belirtilmiştir (12). Gözükara& Eroğlu'nun (2008) yaptıkları araştırmada yaş ile gerçekleştirilen doğum şekli arasında anlamlı ilişkinin olduğu ve bu ilişkinin 31-36 yaş grubundan kaynaklandığı, bu yaş grubundaki kadınların daha fazla sezaryenle doğum gerçekleştirdikleri belirlenmiştir (4). Araştırma kapsamına alınan mesajların hangi yaş grubuna ait olduğu ile ilgili bir veri olmamakla birlikte, doğurganlık ve internet kullanıcı profili bilgileri doğrultusunda, kullanıcıların büyük çoğunluğunun 20'li yaşlarda olduğu düşünülmüştür. Bu durum ebelerin bu yaş grubu anne adayına ulaşmak için sosyal medyayı aktif olarak kullanmasını gerektirmektedir.

T. C. Sağlık Bakanlığı verilerine göre ise 2015 yılında sezaryen doğumların hastane doğumları içindeki payı %53,9'dur. Kaba bir ifade ile hastanede yapılan doğumların yaklaşık olarak yarısı sezaryen doğum olarak gerçekleşmiştir (13). Anne adaylarının normal doğum eyleminden kaçınmalarının en önemli nedenlerinden biri ağrı korkusudur (3,4). Araştırma bulguları incelendiğinde ağrı korkusu içerikli mesajların ikinci sırada olduğu belirlendi. Ağrı korkusu içerikli mesajların, en sık görüntülenen mesajlar içinde üçüncü sırada, en çok cevaplanan mesajlar içinde ise dördüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Bu bilgi ebelerin normal doğumda ağrıyı azaltıcı uygulamalarda aktif rol alarak, bu konuda anne adaylarına danışmanlık yaparak sezaryen doğum isteklerinin azaltılmasında etkili olabilecekleri şeklinde yorumlanabilir.

Kullanıcılar sosyal medya araçları ile tanıdıkları ya da tanımadıkları kişilerin olumlu veya olumsuz deneyimlerinden, fikirlerinden yararlanarak bilgi edinebilmekte, sağlık ile ilgili konularda birbirleriyle doğrudan iletişime geçerek soru sorup tartışabilmekte ya da kendileriyle aynı şartlarda ve tedavi aşamasında olan kişilere yer ve zaman sınırlaması olmadan ulaşabilmektedir (1,14,15). Hastaları sağlıkla ilgili konularda sosyal medya kullanmaya motive eden sebepler arasında bilgi edinmek, sosyal destek almak ve benzer hastalarla fikir alışverişi yapmak yer almaktadır (1,15). Literatürde toplumsal bakış açısının, eğitimin ve arkadaşların kadınların sezaryen tercihini etkileyen faktör olarak belirtildiği araştırma bulgularından bahsedilmiştir (4,8). Bir araştırmada, kadınların doğum şekli ile ilgili bilgi almak için daha önce doğum yapmış akraba/tanıdıklarına, arkadaşlarına ve kitle iletişim araçlarına başvurduğu belirlenmiştir (4). Araştırma sonuçları incelendiğinde, anne adaylarının "Normal doğum yapanlar" başlığı ile paylaşımlarının en sık görüntülenen ikinci mesaj olduğu belirlendi. Genel olarak ise en sık görüntülenen 10 mesaj içinde "Doğum öyküleri" forumunun ikinci sırada yer aldığı belirlendi. En çok cevaplanan 10 mesaj

içinde ise "Bir derdim var" (%33,51) forumunun ilk sırada yer aldığı belirlendi. Bu bulgular anne adaylarının kendileri ile aynı/benzer durumu yaşayan kadınların paylaşımlarının anne adayları için önemli olduğunu düşündürdü. Bu bulgu, kullanıcıların yardım/bilgi içeren mesajlara cevap verdiklerini, birbirlerine destek olmaya çalıştıkları göstermektedir. Bu sonuç ebelerin anne adaylarına danışmanlık ya da destek hizmeti sunarken olumlu doğum deneyimlerinden yararlanabileceğini şeklinde yorumlanmıştır.

Sonuç, yorum ve öneriler

Araştırma bulgularına göre kullanıcıların yaklaşık olarak yarısının bilgi-yardım isteği içeren mesajlar yazdığı ve "Doğum öyküleri" forumunu görüntülediği, mesajlar arasında "Doğum korkusu"nun en sık görüntülenen ilk üç mesaj arasında yer aldığı belirlenmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde ağrı korkusu içerikli mesajların ikinci sırada olduğu belirlendi. ağrı korkusu içerikli mesajların, en sık görüntülenen mesajlar içinde üçüncü sırada, en çok cevaplanan mesajlar içinde ise dördüncü sırada yer aldığı görülmektedir.

Kullanıcıların yardım-bilgi içeren mesajlar yazması kadınların doğum eylemi ile ilgili farklı konularda bilgi ihtiyacı olduğunu, ebelerin en aktif olması gereken alanın danışmanlık ve eğitim alanı olduğunu düşündürmüştür. En çok görüntülenen forumun "Doğum öyküleri" olması ve "Doğum korkusu"nun en sık görüntülenen mesajlar arasında olması ebelerin normal doğumda ağrıyı azaltıcı uygulamalarda aktif rol alarak, bu konuda anne adaylarına danışmanlık yaparak sezaryen doğum isteklerinin azaltılmasında etkili olabilecekleri şeklinde yorumlanabilir. Yeterince bilgilenmiş gebeler, doğum korkusu ile baş etmede daha başarılı olacaktır. Yine araştırma bulgularına dayanarak ebelerin anne adaylarına danışmanlık ya da destek hizmeti sunarken olumlu doğum deneyimlerinden yararlanabileceğini söylenebilir.

Ebeler özellikle genç anne adaylarına sosyal içerikli web sayfalarını aktif olarak kullanarak ulaşabilir, doğum eylemi ve doğum ağrısı korkusu ile ilgili bilgi-yardım arayışlarına profesyonel meslek üyesi olarak cevap verebilirler.

Kaynaklar

1. Tengilimoğlu E, Parlıtı N, Yar CE. Hastane ve Hekim Seçiminde Sosyal Medyanın Kullanım Düzeyi: Ankara İli Örneği. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Derg 2015;17:76-96.
2. Köksal Y, Özdemir Ş. Bir İletişim Aracı Olarak Sosyal Medya'nın Tutundurma Karması İçerisindeki Yeri Üzerine Bir İnceleme. Süleyman Demirel Üniv İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Derg 2013;18:323-7.
3. Duran ET, Atan ŞÜ. Kadınların Sezaryen/Vajinal Doğuma İlişkin Bakış Açılarının Kalitatif Analizi. Genel Tıp Derg 2011;21:83-8.
4. Gözükara F, Eroğlu K. İlk Doğumunu Yapmış Kadınların (Primipar) Doğum Şekline Yönelik Tercihlerini Etkileyen Faktörler. Hacettepe Üniv Hemşirelik Fakültesi Derg 2008;15:32-46.
5. Yaşar Ö, Kır Şahin F, Coşar E, Nadirgil-Köken G, Cevrioğlu AS. Primipar Kadınların Doğum Tercihleri ve Bunu Etkileyen Faktörler. Türkiye Klinikleri J Gynecol Obst 2007;17:414-20.
6. Büyükbayrak EE, Kaymaz O, Kars B, Karşıdağ AYK, Bektas E, Unal O, Turan C. Caesarean delivery or vaginal birth: Preference of Turkish Pregnant Women and influencing Factors. J Obstet Gynaecol 2010;30:155-8. [CrossRef]
7. Köken G, Cosar E, Şahin FK, Arioğ DT, Duman Z, Aral I. Attitudes Towards Mode of Delivery And Caesarean on Demand in Turkey. Int J Gynecol Obstet 2007;99:233-5. [CrossRef]
8. Şahin NH. Seksio-Sezaryen: Yaygınlığı ve Sonuçları. Maltepe Üniv Hemşirelik Bilim ve Sanatı Derg 2009;2:93-8.
9. Gamble JA, Creedy DK. Women's Request For A Cesarean Section: A Critique Of The Literature. Birth 2000;27:256-63. [CrossRef]
10. Balcı E, Gün İ, Özçelik B, Öztürk A. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Doğum Polikliniğine Başvuran Gebelerin Sevk ve Sağlık Ocaklarını Kullanma Durumu. Sağlık Bilimleri Derg 2005;14:91-6.
11. Türkiye İstatistik Kurumu, Doğum İstatistikleri 2015, Sayı: 21514, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21514> (Erişim Tarihi: 21 Ocak 2019)
12. İnteraktif Reklamcılık Derneği (IAB) Türkiye İnternet Ölçümleme Araştırması, 2014, <http://www.iabturkiye.org/> (Erişim Tarihi: 21 Ocak 2019)
13. T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2015, <http://www.saglik.gov.tr/TR,11588/istatistik-yilliklari.html> (Erişim Tarihi: 21 Ocak 2019)
14. Korda H, Itani Z. Harnessing Social Media for Health Promotion and Behavior Change. Health Promot Pract 2013;14:15-23. [CrossRef]
15. Tosalı H, Sütçü CS. Sağlık İletişiminde Sosyal Medya Kullanımının Bireyler Üzerindeki Etkileri. Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Derg 2016;3:3-22.